

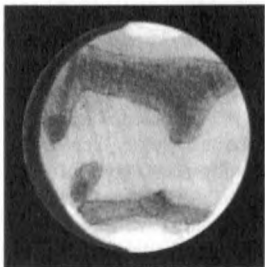
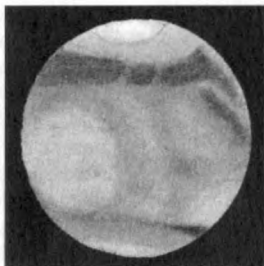
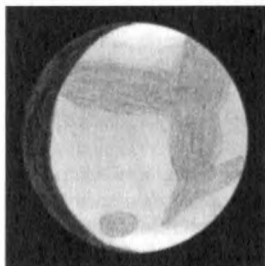
Mars-észlelések

2007. november–december folyamán 12 észlelő 27 megfigyelést végzett. A közösen folytatott megfigyelések esetében értelemszerűen csak egyszer lettek figyelembe véve az észlelés ténye, ezért szerepel kevesebb megfigyelés az összegzésben. A Merkúrról 3 észlelést végzett Kiss Barna, a Jupiter láthatóságának utolsó megfigyelését Ambrus Ádám küldte be, a két külső bolygóról (Uránusz, Neptunusz) négy észlelés született szintén Ambrus jóvoltából. A többi észlelés a Marsról készült, mostani rovattunkban ezekből válogatunk.

November első napjaiban az égitest már 12 ívmásodperc látszó méretű volt, fényessége és narancsos-vöröses színe alapján határo-

Észlelő	Észl.	Műszer
Balogh Gábor*	8r	28 SC
Berente Béla	1w	25 Y
Csák Balázs*	1w	28 SC
Dán András	4w	28 SC
Jurkovic Mónika	1w	28 SC
Kárpáti Ádám	3r	10 L
Kiss Barna	3r	20 T
Palkovics Iván	2w	20 T
Sánta Gábor	2r	13 T
Stickel János	1w	25 T
Tordai Tamás	3w	25 T

elhalványult, majd eltűnt, ezzel párhuzamosan, a rálátás változásának köszönhetően ill. az északi féltekei tél következtében az

1 2 3
4

1. Ambrus Ádám rajza 2007. november 8-án 23:10-23:25 UT között. CM 260 fok. „A bolygó mérete már elérte a 13”-et, de még látható a lázís. A Syrtis Maior területe feltűnő, de ma az egész korongon jellemző a kontrasztosság. Egy kisebb folt van az É-i pólus szélén is. Az É-i és a D-i pólusnál is világosabb az alaptónus. Ez a D-inél határozottabb.”
2. Sánta Gábor rajza 2007. november 22-én 21:30-21:55 UT között. CM 114 fok
3. Sánta Gábor rajza 2007. november 27-én 22:05-22:25 UT között. CM 73 fok
4. Ambrus Ádám rajza 2007. december 4-én 23:35-22:45 UT között. CM 346 fok

zottan elkülönült a csillagoktól. Még szeptember közepe tájékán fordult át a bolygó pólusaira való rálátás, ez időponttól kezdve a déli pólus helyett az északi mutat a Föld felé. A déli féltekei nyár következtében az eddig domináns déli pólussapka fokozatosan

északi pólussapka és az északi sarki ködök váltak feltűnővé. Ez jól követhető a beküldött felvételeken és rajzokon. 2007. december 10-e ismét egy jelentős dátum a Mars időjárásában, ugyanis ekkor kezdődik ($L_s=0$ fok) az északi féltekén a tavasz és ezzel

párhuzamosan a déli féltekén az ősz. Ez az időszak egészen 2008. június 25-ig (Ls=90 fok) tart, amikor is az évszakok ismét megváltoznak – az őszből tél, ill. a tavaszból nyár lesz. A bolygó Nap körüli pályájának elnyúltsága miatt nemcsak az évszakok, hanem a besugárzás erősségének változása is befolyásolja a marsi légkör változásait – a pólusapokák, a ködök méreteit, a helyi porviharok kialakulásának valószínűségét, ill. erősségét. Mivel jelenleg a Mars az aphéliuma felé halad, a besugárzás erőssége is gyengébb, így porviharok kialakulására már nemigen számíthatunk. A beérkezett megfigyelések is ezt mutatják, szeptember-október óta a marsi légkör átlátszóssága igen jó.

Sánta Gábor november 22-i észlelésének leírása: „A bolygó fázisa csekély, 97%-os megvilágítottaságú. Korongja méretes, rengeteg részlet figyelhető meg. A déli poláris régió, ill. az azt övező Aontinius Sinus és a Mare Sirenum erős kontrasztot alkot. A tengerek sötét kékeszürkék, intenzitásuk 3–4 körüli, de talán néhol 2-es. Északon a Cebrenia (benne egy sötét sávval a korong peremén), és az NPC látszik. Nyugaton a

Tharsis Regio világos, körszerű foltja jellegzetes látvány. Tőle keletre sok, gyenge intenzitású terület, majd a korongperemen látható az Elysium világos foltja. A marslégkör igen átlátszó, nem úgy, mint 2005-ben.”

Észlelőnk így írta le a látványt november 27-én: „A Marson rengeteg a részlet. A korongot a déli és északi félteke gyűrűszerű tengerei, és köztük a Tharsis, Ganges, Chryse világos síkságai uralják. A legvilágosabb a Chryse és a Ganges, ill. az NPC. Látható a Tharsison két ívelt, diffúz sáv (űrszondás képeken is ott van), kivehetők olyan kis részletek, mint a M. Boreum, Niliacus Lacus és a déli, igen kiterjedtnek látszó pólusapka is.”

Nem sokkal, az oppozíció előtt, december 4-én így öntötte szavakba Anbrus Ádám az okulárban látottakat: „A korong szép kontrasztos, jól követhető a sötét foltok, ahogy a pólusapokák is. Mindkét féltekén vannak sötét területek, de a déli részeken van több. Északon a korong széléhez tapadva világosabb tónusú az alapszín. Némi fázis még érzékelhető.”

Tordai Tamás

Folytatás a 24. oldalról! (Nap)

A hónap hátralevő része foltmentesen telik, így makulátlan napokkal búcsúzzunk a 2007-es évtől.

Január folyamán már kicsit jobb időjárási körülmények között észlelhattünk, ezt tükrözi a beérkezett 60 észlelés is, melyek 23 napot fednek le az év első havából. Foltminimum lévén elég ingerszegény időszak volt ez is, a NOAA adatai alapján az R MDF 5,1 volt, míg az aktív területek átlagos nagyságáról áruklódó MH MDF 10,3-nak adódott. Az egész hónap folyamán összesen 3 aktív terület kapott sorszámot, napi átlagban 0,39 csoport volt megfigyelhető...

Az év első napja rögtön meghozta az év első csoportját is. Ekkor jelent meg (miközben ráfordult a korongra) –7°-on, fáklyamező ölelésében a NOAA 980-as AA. Pórusnál többet nemigen mutat magából, 5-ére még a CM előtt elhal, majd 7–8-án, már a centrálmeridián után, rövid ideig újra megfigyelhető.

Közben megtörtént az, amire már sokan régóta vártak; az északkeleti negyedben megjelent egy bipoláris terület (NOAA 981), két olyan tulajdonsággal, mely fontossá teszi – magas naprajzi szélességén (+30°) bukkant fel, polaritása pedig fordított az elműlőben levő napfoltciklusban az ezen a félgömbön szokásos polaritáshoz képest! Mindezek miatt ez a csoport lehet az új napfoltciklus (sorszám szerint a 24.) kezdetének igazi jele. 6-án halad át a CM-en, miközben típusa C-ről B-re vált. Másnap elhal, így miután 9-ére az újra feleledt NOAA 980-as is eltűnik, újabb foltmentes időszak köszönt be.

Égészen a hó végéig kell várni a következő csoportra, mely a 29-én a délkeleti negyedben –9°-on feltűnő NOAA 982-es. Típusa B, majd 31-ére D-re fejlődik (követője kompaktabb, a vezető több apró, penumbrás umbrából áll).

Pápics Péter